

आर्थिक बर्ष २०७८/०७९ को
नीति तथा कार्यक्रम

गण्डकी गाउँपालिका

भुम्लिचोक, गोरखा

गण्डकी प्रदेश, नेपाल

मिति : २०७८/०३/१० गते

आर्थिक बर्ष २०७८/०७९ को नीति तथा कार्यक्रम

गाउँ सभा सदस्यहरु,

राष्ट्र सेवक कर्मचारीहरु,

नागरिक अगुवा, पत्रकार साथै सम्पूर्ण गाउँपालिकाबासी आमावुवा, दाजुभाई तथा दिदीबहिनीहरु,

कोभिड-१९ महामारीको दोस्रो लहरको चपेटामा परेको असहज अवस्थामा पनि विधिको शासनलाई शिरोधार्य गरी गण्डकी गाउँपालिकाको आठौँ सभामा उपस्थित हुने सबै सदस्यज्युहरुलाई हार्दिक स्वागत गर्न चाहन्छु ।

संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र, समावेशी लोकतन्त्र, नागरिकको सार्वभौम अधिकार, स्वतन्त्रता र स्वशासन, सबै प्रकारका विभेद र उत्पीडनको अन्त्य, सामाजिक न्याय प्राप्तिको लागि विभिन्न कालखण्डका संघर्षमा जीवन उत्सर्ग गर्नुहुने सम्पूर्ण ज्ञात अज्ञात शहिदहरु प्रति उच्च सम्मान व्यक्त गर्दछु । साथै बेपत्ता, घाइते योद्धा र पीडितहरुको महान योगदानको पुनः स्मरण गर्न चाहन्छु ।

कोभिड-१९ महामारी व्यस्थापनमा अग्रपंतिमा खटिनुहुने स्वास्थ्य कर्मी, सुरक्षा कर्मी, जनप्रतिनिधि, राष्ट्रसेवक कर्मचारी र स्वयमसेवकहरुमा उच्च सम्मान व्यक्त गर्न चाहन्छु । कोभिड-१९ को कारण आफ्नो अमूल्य जीवन गुमाउनुहुने सम्पूर्ण नेपालीहरुमा भावपूर्ण श्रदान्जली व्यक्त गर्दै उंहाहरुको परिवारजनमा गहिरो समबेदना व्यक्त गर्दछु । साथै संक्रमणबाट गुञ्जिरहेका सबैमा शिघ्र स्वास्थ्य लाभको कामना व्यक्त गर्दछु ।

नेपालको संविधानले राज्यको संरचना संघ, प्रदेश र स्थानीय तह गरि ३ तहमा हुने गरी राज्यशक्तिको बाडफाड गरेको छ । संघीय शासन प्रणालीको उद्देश्य सरकारलाई जनताको नजिक पुरयाउनु र विकासमा जनसहभागिता तथा स्वामित्वको लागि स्थान उपलब्ध गराएर विकास र सेवा आपूर्तिको गति र गुणस्तर बढाउनु हो । लोक क्याणकारी राज्यमा जनता मालिक हो भने सरकार जनताको सेवक हो । नेपालको संविधानले स्थानीय तह लाई स्वशासन र सह शासनका दुवै अधिकार दिएको छ । स्थानीय शासन अन्तर्गत स्थानीय सुशासन, गुणस्तरीय आधारभूत सेवा प्रवाहमा सबैको सहज पहुँच, स्थानीय पूर्वाधार निर्माण, लक्षित वर्ग र क्षेत्रको आर्थिक सामाजिक सशक्तिकरण एवं समबेशिकरण, सामाजिक परिचालन, सहभागितामूलक योजना तथा विकास, स्थानीय जीविकोपार्जन एवं रोजगारी, सामाजिक सुरक्षा र स्थानीय तहमा संचालन गरिने अभियान मूलक रचनात्मक कुराहरुको सुनिश्चितता हुन् जरुरि छ साथै नेपालको संघियता सहकारिता मूलक भएकोले सह अस्तित्व, सहकार्य र समन्वयको मर्ममा अडिग रहदै विकास र समृद्धिको समग्र राष्ट्रिय सोच, लक्ष र मापदण्ड तथा प्रदेश तहको सोच, लक्ष मापदण्ड संग तादम्यता रहनेगरी हाम्रो गाउँ पालिकाको सोच, लक्ष र नीति तर्जुमा गरी अधिबड्नु परेको छ ।

नेपालमा संघीयताको अभ्यास पहिलो पटक तीनै तहको निर्वाचन पश्चात सुरुवात भएकोले हाम्रो यो पांच बर्षे कार्यकाल संघीयता बुझ्ने, सिक्ने र अभ्यास गर्ने अवसरको रुपमा रहेको अनुभुती गरेको छु । संविधानतः हामीलाई प्राप्त अधिकार सूचिको बिषयहरु कार्यान्वयनका लागि सू-स्पष्ट नीतिगत तथा कानूनी व्यवस्था, आवश्यक पर्ने बित्तिय स्रोत साधन र विनियोजन कुशलता, चुस्त दुरुस्त साँगठनिक संरचना, अनुभवी र उत्प्रेरित पर्याप्त जनशक्ति, समन्वय र सहकार्य संस्कृति तथा कार्य पद्दित, नतिजा मूलक अनुगमन तथा मुल्यांकन र मैत्री पूर्ण पर्यावरण आवश्यक रहेको यथार्तता लाई स्वीकार गरेको छु ।

1
श्रीम बहादुर शमा मगर
अध्यक्ष

गाउँपालिकाको विकास र समृद्धिका लागि बहुदलिय लोकतान्त्रिक पद्धति र व्यवस्था अनुसार गाउँ पालिकामा विद्यमान क्रियाशील राजनतीतिक दलहरुको योगदान सहानीय छ। कोभिड-१९ महामारी को संकट मा नागरिकहरुको जीवन रक्षाका लागि सबै राजनीतिक दल, समाजसेवी, बुद्धिजीवी, विभिन्न तहका सरकारहरु एवं गैह्र सरकारी संघ संस्थाहरु को सक्रिय योगदान स्मरणीय रहयो। कोभिड-१९ महामारीको कारण स्वदेश तथा विदेशमा रोजगारीमा संलग्न व्यक्तिहरु, साना, मझौला र ठुला व्यवसाय, होटल, पर्यटन, यातायात र असंगठित क्षेत्रमा संलग्न व्यक्तिहरु को रोजगारी गुमेको अवस्थाले आर्थिक क्रियाकलापहरुमा संकुचन आएको छ। कृषि तथा पशुपन्छी उत्पादन सन्तोषजनक भएता पनि यातायातको असहजतले बजार सम्म उत्पादन पुरयाउन कठिन हुदा उत्पादन अनुरूपको प्रतिफल प्राप्त हुन सकेन।

स्वास्थ्य संकटको बाबजुद स्वास्थ्य मापदण्ड पालना गरी नियमित रुपमा गाउँपालिकाको क्षमता अनुसार अनिवार्य स्वास्थ्य र प्रशासनिक सेवा निरन्तर प्रवाह गरिदै आएको छ । समुदायमा कोभिड संक्रमण फैलने उच्च जोखिम लाई न्युनिकरण गर्न विद्यालमा भौतिक उपस्थिति को पठन पाठन स्थगित गर्नु परेको छ । तथापी शैक्षिक सत्रको निरन्तरता को लागि बैकल्पिक मुल्यांकन विधि मार्फत उपलब्धि नतिजा सहित कक्षा स्तरोन्नति गराउने कार्य सम्पन्न भएको छ।

हाम्रो यो कार्यकालमा गाउँपालिका संचालनका लागि आवश्यक पर्ने कानून निर्माण, गाउँ पालिकाको समग्र बिकासको लागि आवश्यक पूर्वाधार निर्माण र सस्थागत पद्धति निर्माण गरी आधारशिला निर्माण गर्ने कार्यकालको रुपमा रहेको व्यहोरा यस गाउँ सभामा सस्मरण गर्न चाहन्छु ।

यसरी हाम्रो भूमिका संघियता लाई मजबुत बनाउदै स्थानीय तह सबलीकरणमा महत्वपूर्ण योगदान रहयो ।

चालु आ.ब. को वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम कानुनले तोके बमोजिम समयमै सभाबाट स्वीकृत गराउन नसक्दा आयोजना कार्यन्वयन पनि आर्थिक वर्षको सुरुवात बाटै भएन साथै आर्थिक वर्षको तेस्रो चौमासिक को सुरुवात देखि नै कोभिड १९ को दोस्रो लहर देखापरेका कारण निषेधाज्ञा सुरु भइ आयोजना कार्यान्वयनमा असहजता पैदा भयो । तथापि चालु आ.ब.को जेष्ठ मसान्त सम्म अधिकांस आयोजनाहरु सम्पन्न गरिसकिएको छ भने समग्र खर्च करिब ४६ % भएको छ, जुन अन्य स्थानीय तहहरूसंग तुलनायोग्य छ ।

आर्थिक वर्ष २०७७/०७८ मा गाउँपालिका ले बिकास निर्माण र सेवा प्रवाहका लागि गरेका प्रयासहरु:-

१. सामाजिक सुरक्षा भत्ता बैंकिंग प्रणाली मार्फत वितरण गर्ने प्रयास ।
२. प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम अन्तर्गत अधिकांस आयोजनाहरु दैनिक रु ५१७ को ज्यालामा सुचिकृत बेरोजगारहरु लाई प्राप्त बजेटको अनुपात भन्दा बढी परिमाणमा काम गर्न गराउन प्रोत्साहन र सहजीकरण गरिएको।
- ३ . पाठ्यक्रम, पाठ्यपुस्तक, शिक्षण सामग्री र क्षमता बिकास तालिम मार्फत शैक्षिक गुणस्तर बृद्धि गर्ने प्रयास भएको।
४. आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीलाई मजबुद बनाउदै बेरुजु फल्ल्याउट तथा न्युनिकरणमा सक्रिय प्रयास गरिएको ।
५. राजस्व संकलन मा शिर्षकगत रुपमा अभिलेखिकरण भएको।

७. कोभिड १९ को लक्षण देखिएका र कन्ट्र्याक्ट ट्रेसिङ्ग मा परेका व्यक्तिहरु को टोल टोलमा गइ PCR र एन्टीजिन परिक्षण गरिएको।
८. सबै वडाहरु मा कृषि बजार पूर्वाधार निर्माणको थालनी भएको।
९. गाउँ पालिका भित्र गाई भैसीमा कृतिम गर्भाधान (AI) कार्यक्रम र पशु बिमा भएको।
१०. सार्वजनिक सेवा प्रवाहलाई छिटो छरितो र प्रभावकारी तवरले व्यवस्थित गर्नका लागि हरेक दिन नियमित रुपमा कार्यालय प्रमुखको कार्य कक्षमा सबै शाखा प्रमुखको नियमित समिक्षा तथा योजना बैठक गर्ने गरेको।
११. सूचना संचार प्रविधि अन्तर्गत गाउँ पालिकाको वेबसाइट अध्यावधिक गरि कानुन, प्रतिबेदन, योजना, सूचनाहरु नियमित रुपमा अपलोड गर्ने र सोसल मिडिया मार्फत सूचना सम्प्रेषण गरि सेवा प्रवाह मा प्रभावकारिता ल्याउने प्रयास भएको।
१२. बार्षिक बिकास कार्ययोजना तयार गरि लक्ष सहित योजना कार्यान्वयन को सुरुवात भएको।
१३. संघ, प्रदेश सरकार लगायत बिषयगत मन्त्रालयहरुले आयोजना तथा कार्यक्रम प्रस्ताव पेश गर्न आह्वान गर्दा तोकिएको समय भित्र आयोजना तथा कार्यक्रम पेश गरी थप अनुदान प्राप्त गर्न सफल भएको।
१४. खुल्ला प्रतिस्पर्धाको मर्मलाई मूर्तरुप दिन भौतिक पूर्वाधार निर्माणका बढी लागतका मुख्य योजनाहरु इ-बिडिङ मार्फत कार्यान्वयन भएको।
१५. घर नक्सा अभिलेखिकरण र व्यवसायहरु लाई दर्ता तथा नवीकरणको दायरामा ल्याउने प्रयत्न भएको।
१६. योजना अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण कार्यमा डिजिटल प्रविधि प्रयोग को थालनी भएको।
१७. सडक योजना मा २:३ को अनुपातमा कटिङ स्ट्रक्चरको प्रणाली लागु गर्ने प्रयास गरिएको।
१८. प्राकृतिक एबम मानव सिर्जित विपद जस्तै: हावाहुरी, आगलागी, बाढी, पहिरो, जंगली जनावर आतंकले क्षति भएका व्यक्ति एबम परिवारलाई राहत उपलब्ध गराउने प्रयास भएको।
१९. घरेलु तथा लैंगिक हिंसा न्यूनीकरण र महिला सशक्तिकरण सम्बन्धि होर्डिङ बोर्ड राख्ने तथा सम्बन्धित दिवस मनाउने गरिएको।
२०. बिकास साझेदारहरुलाई बिकास निर्माण लगायत का गतिविधिहरु संचालनका लागि गाउँपालिकाले एक द्वार प्रणालीमा ल्याउने प्रयास गरिएको।
२१. जनताको सूचनाको हकलाई पूर्ण रुपमा कार्यान्वयन गर्ने/गराउने प्रयास स्वरुप उजुरी, गुनासो फेड्ब्याक तथा गाउँ पालिकाका गतिविधि र सूचनाहरुलाई दैनिक, मासिक तथा चौमासिक रुपमा स्वतः प्रकाशन (Pro-active Disclosure) गर्ने गरिएको।

आर्थिक बर्ष २०७७/०७८ मा गाउँपालिकाकालाई प्राप्त अवसरहरु :-

१. कोभिड १९ को बिश्वब्यापी महामारी बाट स्वदेश तथा बिदेशमा रोजगारी गुमाएका व्यक्ति, सिमान्तकृत समुदाय तथा लक्षित बर्ग लाई श्रममा आधारित तथा व्यवसाय सहितको रोजगारी सिर्जना गरी आर्थिक पुनर्लाभ को अवसर।
२. आधारभूत तहमा परम्परागत परीक्षा प्रणाली लाई सुधार गरी नविनतम परीक्षा प्रणाली अवलम्बन गर्ने।
३. कोभिड १९ को उच्च जोखिमको कारण निषेधाज्ञाको समयमा गाउँपालिका भित्रका सामुदायिक विद्यालयमा बिश्वब्यापी मापदण्ड अनुरूपको शिक्षण सिकाई मार्फत शैक्षिक सत्रलाई निरन्तरता दिने।

४. घटना दर्ता शिविर संचालन गरि छुटेका व्यक्तिगत घटना समावेश गराई डिजिटल तथ्यांक तयार गर्ने ।
५. सुत्र प्रणालीमा चौमासिक कार्यक्रमको प्रविस्टी र प्रतिवेदनको व्यवस्था अवलम्बन गरि नियमित रुपमा वित्तीय प्रतिवेदन प्राप्त गर्ने।
६. उपलब्ध प्राकृतिक श्रोत (ढुंगा, गिट्टी, बालुवा , माटो आदी) उपयोग मार्फत पूर्वाधार विकास निर्माणलाई तिब्रता दिने ।
७. गाउँपालिकाको मकैसिङ्ग प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्रमा र कोभिड अस्थायी अस्पताल मा विशेषज्ञ सहितको सेवा संचालनमा ल्याई सबै कोरोना संक्रमित बिरामीहरु को उपचार गर्ने ।
८. गण्डकी गाउँ पालिकाको २३ वटा स्वास्थ्य संस्थाहरु मार्फत कोभिड १९ रोकथाम तथा नियन्त्रण र नियमित स्वास्थ्य सेवा मा उपलब्धिमूलक सेवा टेवा पुरयाउन सकिने ।
९. बह्रदो बजार माग र भौगोलिक बिबिधता कारण कृषि तथा पशु पन्छी जन्य उत्पादन जस्तै:तरकारी, सुन्तला, मासु र अण्डामा आत्मनिर्भर हुन सकिने।
१०. कोरोना महामारीको कारण भएको निषेधाज्ञा संगै सूचना प्रविधि युक्त सेवा प्रवाह र अन्तरक्रियामा सम्पूर्ण जनप्रतिनिधि एवं कर्मचारीहरुलाई अभ्यस्त बनाउने।
११. वडामा उपलब्ध प्राविधिक जनशक्ति मार्फत पूर्वाधार विकासमा भरपुर गुणस्तर अभिवृद्धि गर्ने।
१२. कोभिड-१९ जस्ता विपदको सामना संगै विपद को पूर्व तयारी र आवश्यक पूर्वाधार निर्माण गर्ने ।

आर्थिक बर्ष २०७७/०७८ मा विकास निर्माण र सेवा प्रवाहको क्रम मा उत्पन्न चुनौतिहरु :

१. कोभिड १९ महामारीमा सामाजिक सुरक्षा भत्ता लाभग्राही र पंजीकरण सम्बन्धि तथ्यांक संकलन घुम्ती सेवा शिविर मार्फत सम्पन्न गर्नु ।
२. नियमित शैक्षिक सत्र संचालन गर्न शिक्षक र बिद्यार्थीहरुलाई कोभिड १९ बिरुद्ध को भ्याक्सिन उपलब्ध गराउनु ।
३. सबै सामुदायिक बिद्यालय र सबै बिद्यार्थीहरु संग ICT मा आधारित उपकरण, प्रविधि र ज्ञानको हस्तानान्तरण गर्नु ।
४. गत आर्थिक बर्षको तुलनामा राजस्व संकलन दर चालु बर्षमा अनुमान गरेको भन्दा थोरै संकलन हुँदा गाउँ पालिकाको संचित कोष मा थप व्ययभार पर्नु।
६. राजस्व एकाई स्थापना हुन नसक्नु र संलग्न मानव स्रोतलाई क्षमता अभिवृद्धिका अवसर कम रहनु।
७. गाउँपालिकाको आफ्नै प्रशासनिक भवन निर्माण गरी एक द्वार प्रणाली मार्फत सहज रुपमा प्रभावकारी सेवा प्रवाह गर्नु ।
८. तालिम प्राप्त दक्ष जनशक्तिको अभावले पोर्टेबल USG सेवा दुर्गम बस्तीमा नियमित पुरयाउनु ।
९. दक्ष जनशक्तिको अभावको कारण गाउँ पालिका मातहत दुइवटा आइसोलेसन केन्द्र बाट कोरोना संक्रमित बिरामीहरुको उपचार गराउनु ।
११. कर्मचारीको रिक्त दरबन्दी पदपूर्ति संगै बिकास निर्माण र सेवा प्रवाहमा चुस्तता र द्रुतता ल्याउनु ।
१२. प्राविधिक जनशक्तिको अभाव, भौगोलिक विकटता, प्रतिकूल मौषम र आकस्मिक बालि रोगको उत्पत्ति कृषि क्षेत्रका मुख्य चुनौतीको रुपमा रहनु।
१३. सहज सडक पहुँच को अभावले भौतिक निर्माण सामाग्री र प्रविधिको शिघ्र उपलब्धतामा कठिनाइ।

१४. उपभोक्ता मार्फत संचालन हुने आयोजनामा लागत सहभागिता र जनश्रमदान पर्याप्त मात्रामा जुटाउनु ।
१५. विकास निर्माणप्रति जनमानसको परम्परागत सोच मा तात्विक परिवर्तन ल्याउनु ।
१६. घर निर्माण गर्दा भवन आचार संहिता र मापदण्ड पूर्ण रुपमा पालना गराउनु ।

गाउँ पालिकाले आर्थिक बर्ष २०७७/०७८ मा प्राप्त गरेका मुख्य उपलब्धिहरू :

क) आर्थिक बिकास :

१. गाउँपालिकाको दुइ ठाउँमा कृषि बजार पूर्वाधार निर्माण भइ कृषि उपज संकलन तथा बजारीकरणमा टेवा पुगेको ।
२. सामुहिक कृषि खेतीको सुरुवात भएको र आकस्मिक रुपमा फैलिएको अमेरिकन फौजी किरा नियन्त्रण गरिएको ।
३. माटो परीक्षण शिविर मार्फत ४०५ नमुना को परीक्षण गरी प्राप्त प्रतिवेदन (Report) अनुसार अम्लीयपना घटाउनका लागि २० टन कृषि चुना बितरण गरी अम्लियपनामा सुधार भएको ।
४. संघिय सरकार सशर्त अनुदान कार्यक्रम बाट १० वटा बाख्रा पकेट क्षेत्र विस्तार गरि २५० वटा बाख्रा संख्या बितरण गरि गरिनुका साथै प्रवोधन (distribution) कार्यक्रम बाट उन्नत जातका बोका १६ वटा बितरण भइ बाख्रा संख्यामा (१०० वटा) वृद्धि भएको छ ।
५. गाउँ पालिका को समानीकरण अनुदान कार्यक्रम मार्फत पशु बिमा गरी पशु धनको सुरक्षा गरियो ।
६. स्थानीय तहमा पहिलोपटक संघीय सरकारबाट हस्तान्तरित गरिबी निवारणका लागि लघु उद्यम विकास कार्यक्रम गण्डकी गाउँ पालिकाको ४ वटा वडाहरुमा संचालन भइ यसै आ.ब. भित्र ८० जना लाई नयाँ लघु उद्यमी बनाउन सफल भएको ।
७. प्रधानमन्त्रि रोजगार कार्यक्रम अन्तर्गत गाउँपालिका भरि जम्मा १०२३ जना बेरोजगार सूचीमा सूचिकृत व्यक्तिहरु मध्ये १८१ जनालाई १०० दिनको रोजगारी दिन सफल भएको साथै करिव १ करोड ८८ लाख बराबरको भौतिक पूर्वाधारको आयोजना यसै आ.ब. मा सम्पन समेत हुने ।

ख) सामाजिक बिकास :

१. प्रधानाध्यापक र शिक्षा युवा तथा खेलकुद शाखा बीच नियमित योजना तथा समिक्षा बैठक गरिएको । शैक्षिक गुणस्तर सुधारका लागि शैक्षिक जनशक्ति को क्षमता बिकास तालिम, शैक्षिक सामग्रीहरु वितरण, नयाँ पाठ्यक्रम प्रवोधिकरण गर्ने कार्य सम्पादन भएको ।
२. कोभिड-१९ महामारीको विषम परिस्थितिमा निर्माणात्मक मुल्यांकन प्रणाली द्वारा कक्षा एक देखि नौ सम्मको अन्तिम परीक्षाफल प्रकाशन भएको।
३. अस्थायी कोभिड अस्पताल स्थापना गरि गाउँपालिका भरि PCR २७२ जना, एन्टीजिन ६४३ जना गरि जम्मा ९१५ जनाको परीक्षण बाट ३०३ जना कोभिड positive केस पत्ता लगाई २१ जना कोभिड संक्रमितहरु लाई अस्थायी कोभिड अस्पतालमा उपचार गरिएको ।
४. Visual Inspections with Acetic Acid (VIA) क्याम्प संचालन गरेर महिलाहरुको पाठेघरको क्यान्सर रोग समयमै पहिचान गर्न सफलता प्राप्त भएको।

५ . सामाजिक पूर्वाधार निर्माण र कोभिड व्यवस्थापन लगायतका काममा संघीय सरकार, प्रदेश सरकार तथा गैह्र सरकारी एवं विकास साझेदार संस्थाहरु बीच समन्वय, साझेदारी र सहकार्य भएको।

६. जिल्ला समन्वय समितिसँगको आवश्यक समन्वयमा वडा नं. ७ र ८ को विचमा पर्ने माभटार वस्तीका करिव ५० घर परिवारहरुलाई शुद्ध खानेपानी उपलब्ध गराउन खानेपानी योजना निर्माण कार्य सञ्चालन भई अन्तिम चरणमा पुगेको साथै वडा नं. ४ मा रहेको शिखरजुड दलितवस्ती लगायत गाउँपालिका क्षेत्र भित्र १ घर १ धारा अभियानलाई मूर्त रूप दिने गरी कार्यक्रम कार्यान्वयनमा ल्याइएको
७ विपन्न न्यून आर्थिक आय भएका व्यक्तिहरुलाई तत्कालको आवश्यकता परिपूर्तिका लागि आर्थिक सहायता प्रदान गरिएको छ भने अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुलाई आय आर्जनमा सहयोग पुग्ने प्रकृतिका कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिँदै आइएको छ ।

ग) पूर्वाधार विकास :

१. भौतिक पूर्वाधार तर्फका अधिकांस आयोजनाहरुमा विनियोजित बजेटको परिमाण भन्दा बढी अतिरिक्त परिमाणको आयोजना निर्माण र सो आयोजनाको बजेट बचत गर्न सफल भएको ।

२. चालु आ. ब. मा ३ महिना ढिलो गरि कार्यदिश प्राप्त भएतापनि आयोजना डिजाइन, लागतअनुमान तयार गरि सम्झौता तथा कार्यान्वयन गर्नमा सफलता प्राप्त भएको ।

३. संघीय सरकार समपुरक अनुदान र गाउँपालिकाको लागत साभेदारीमा बहुवर्षिय योजनाको रूपमा सञ्चालित आग्रीडाँडा दलभन्ज्याँग रानीश्वारा कौदी पुण्यगाउँ वतासे भन्ज्याँग सडकको आग्रीडाँडा दलभन्ज्याँग सडक खण्डमा चालु वर्षको यस अवधीमा लक्ष्यको करिव ३० प्रतिशत कार्य सम्पन्न भई सकेको छ ।

४. प्रदेश सरकार समपुरक अनुदान र गाउँपालिकाको लागत साभेदारीमा मकैसिं लामागाउँ ऐनापहाड दलभन्ज्याँग हुँदै गाउँपालिका सम्मको सडक निर्माण कार्य प्राविधिक लागत अनुमान बमोजिम शत प्रतिशत कार्य सम्पन्न गरिएको छ । भौगोलिक जटिलताका बावजुद करिव १.६ किलोमिटर नयाँ ट्रयाक नमुना वाटोको रूपमा निर्माण सम्पन्न भएको छ ।

५. लामो समय देखि निर्माणाधिन अवस्थामा रहेको भन्ज्याँग चिप्लेटी सडक चालु वर्षको यस अवधी भित्र नेपाली सेनासँगको समन्वयमा करिव १०० मिटर कडा चट्टान विस्फोटक पदार्थ प्रयोग गरी निर्माण कार्य सम्पन्न गरिएको छ । यो गाउँपालिका देखि वडा नं. ७, ८ र जिल्ला बाहिरसम्मको सडक सञ्जालमा जोडिने छोटो र भरपर्दो सडक हुनेछ ।

६. यस गाउँपालिका क्षेत्रभित्रका सडक सञ्जालले नछोएका वस्तीहरुसम्म नयाँ ट्रयाक निर्माण गरी सडक सञ्जालले जोड्ने र सडक सञ्जालले जोडिएका वस्तीहरुसम्म सडक स्तरोन्नती गरी सर्वयाम यातायात सूचारु गर्ने यस पालिकाको लक्ष्य एवं उद्देश्य रही आएको छ ।

७. गाउँपालिका क्षेत्रभित्रका असिंचित पाखा वारीहरु सिंचित गरी तरकारी तथा खाद्यन्न र नगदेवाली उत्पादनमा वृद्धि गरी कृषकहरुको जिविकोपार्जनमा सुधार ल्याउने लक्ष्य सहित वडा नं. ४ कौदी , वडा नं. ६ घौसुर खोला लगायतका विभिन्न संभाव्य क्षेत्रमा हिउदे सिंचाई योजनाहरु सञ्चालन गरी कार्यान्वयनमा ल्याइएको छ ।

८. गण्डकी गाँउ पालिकाको स्वास्थ्य चौकी भवन नभएका वडाहरुमा संघीय सरकार सर्शत अनुदान मार्फत आधारभूत स्वास्थ्य सेवा केन्द्रहरु मध्ये वडा नं. ७ मा सम्पन्न भई सकेको र वडा नं. २ र ४ मा सम्पन्न हुने क्रममा रहेको ।

घ) वन, वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन :

१. गाउँपालिका सदरमुकाम र मुख्य राजमार्ग जोड्ने विभिन्न वडाहरु अन्तर्गत का नौ वटा सडकहरु मर्मत सम्भार गरि समयमै यातायात सुचारु गरिदै आइएको छ ।
२. हावा हुरी, आगलागी जस्ता विपदबाट गाउँ पालिकाभरि घर गोठ पूर्ण तथा आंसिक क्षति भएका विपद पिडित ६५ परिवारहरुलाई वडा वडामा गइ आर्थिक राहत वितरण गरिएको ।

च) संस्थागत विकास तथा सुशासन :

१. सबै वडाहरु मा घटना दर्ता अनलाइन मार्फत डिजिटल अभिलेखिकरण गरिएको।
२. गाउँपालिकाको सबै आर्थिक कारोबारहरु पहिलो पटक बिधुतिय लेखा प्रणाली SUTRA र CGAS मार्फत अभिलेखिकरण गरिएको।
३. राष्ट्र बैंक निर्देशिका बमोजिम को खाता संचालन गरि आर्थिक कारोबार लाई पारदर्शी एवं व्यवस्थित गरिएको।
४. राजश्व अनुमान मध्ये जेष्ठ मसान्त सम्म ८२.५ % आन्तरिक राजश्व संकलन भएको।
५. सफ्ट-वयर जडान गरि राजश्व लेखांकन र प्रतिबेदन प्रणालीलाई व्यवस्थित गरिएको।
६. गाउँपालिका अन्तर्गतका सम्पूर्ण कार्यालयहरुको जिन्सी निरीक्षण गरि सोको अभिलेखलाई व्यवस्थित गरिएको।
७. कर्मचारीहरुलाई कार्यविवरण सहित कार्य सम्पादनमा जिम्मेवार बनाइएको।
८. आवधिक, क्षेत्रगत योजनाहरु र गाउँपालिका पार्श्वचित्रलाई अन्तिम चरणमा पुर्याएको ।
९. यस आ ब मा १२ वटा ऐन, १४ वटा कार्यविधि र ५ वटा मापदण्ड निर्माण गरि कार्यान्वयनमा ल्याइएको।

आगामी आ.व. २०७८/०७९ नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमाका आधारहरू:

१. नेपालको संविधान
२. स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४,
३. अन्तर सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४,
४. राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोग ऐन, २०७४ तथा नियमावली २०७६
५. संघ, प्रदेश र स्थानीय तह (समन्वय तथा अन्तर सम्बन्ध) ऐन, २०७७
६. स्थानीय तहको बार्षिक योजना तथा बजेट तर्जुमा दिग्दर्शन २०७४ (परिमार्जित),
७. स्थानीय तहको बार्षिक योजना तर्जुमा दिग्दर्शन २०७५ ,
८. राष्ट्रिय, प्रदेश र स्थानीय नीति, आवधिक योजनाहरू, सोच र लक्ष्य,
९. दिगो बिकासका लक्ष्य,
१०. गण्डकी गाउँ पालिकाका कानूनहरू लगायत प्रचलित कानूनी व्यवस्था ,
११. श्रोत तथा बजेट सीमा निर्धारण समितिको कूल बजेट सीमा तथा बिषयगत सीमा निर्धारण,
१२. राजस्व परामर्श समितिको प्रतिवेदन र
१३. गण्डकी गाउँपालिकाका विगत आर्थिक वर्षहरूको अनुभव, सिकाई तथा वस्तुस्थिति ।

आगामी आ.व. २०७८/०७९ का प्राथमिकता प्राप्त प्रमुख कार्यक्रमहरू:

क) आर्थिक विकास :

१. कोभिड १९ महामारीको निषेधाज्ञाले थलिएको अर्थतन्त्र लाई सवलिकरण गर्दै आर्थिक पुनर्लाभका कार्यक्रमहरू ।
२. सिमान्तकृत (प्रजा, भुजेल, बारम, माझी) र दलित जनसमुदायको गरिबी निवारण तथा क्षमता विकास कार्यक्रम ।
३. खाद्य सुरक्षा र गरिबी न्युनिकरण मा टेवा पुग्ने कार्यक्रमहरू ।
४. आर्थिक पूर्वाधारहरू निर्माणमा जोड दिइनेछ ।
५. स्थानीय प्राकृतिक श्रोत तथा साधन, मानव जनशक्ति, सीप र ज्ञानमा आधारित कृषि, पशुपन्छी, उध्यम र श्रम मा आधारित रोजगारी प्रबर्धनका कार्यक्रमहरू ।
६. स्थानीय पर्यटन क्षेत्रहरूको पहिचान र प्रबर्द्धन गर्ने खालका कार्यक्रमहरू मार्फत कोभिड का कारण शिथिल भएको पर्यटन क्षेत्रका क्रियाकलापहरू ।
७. वित्तीय संस्थाहरूलाई सहजीकरण गरी सिमान्तकृत समुदाय, पिछडिएका विपन्न वर्ग र क्षेत्रका नागरिकहरूको आर्थिक सशक्तिकरण तथा आयआर्जन हुने कार्यक्रमहरू ।

ख) सामाजिक विकास

१. कोभिड १९ महामारी को संकट संग जुध्ने सक्ने शैक्षिक कार्यक्रम र सामुदायिक विद्यालयहरुको शैक्षिक गुणस्तर सुधार हुने शैक्षिक कार्यक्रम ।
२. कोभिड-१९ रोकथाम, नियन्त्रण र व्यवस्थापन गरी गण्डकी गाउँपालिकामा कोभिड संक्रमण बाट शून्य मृत्यु बनाउने कार्यक्रम ।
३. स्वास्थ्य सुधारका कार्यक्रमका साथै आयुर्वेदिक र योग स्वास्थ्य सम्बन्धि कार्यक्रमहरु ।
४. लैंगिक समानता तथा सामाजिक समबेशिकरण कार्यक्रम मार्फत घरेलु/लैंगिक हिंसा न्यूनीकरण, सिमान्तकृत समुदायहरुको विकास मा पहुँच बढ्ने, अधिकार सुनिश्चित हुने र आर्थिक उपार्जनमा अगाडी बढ्ने कार्यक्रमहरु ।
५. सामाजिक पूर्वाधारहरु जस्तै: खानेपानी तथा सरसफाई , विद्यालय, स्वास्थ्य पूर्वाधार तथा उपकरणहरु ।

ग) पूर्वाधार विकास

१. गाउँ पालिकाको प्रशासनिक भवन र वडा कार्यालय भवन निर्माण ।
२. गाउँपालिका एवं वडा गौरबका सडक स्तरोन्नति कार्यक्रम ।
३. खेति योग्य जमिनमा कृषि उत्पादन बढाउनका लागि सिंचाई आयोजनाहरु ।
४. एकीकृत वस्ती विकास कार्यक्रम ।

घ) वन, वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन

१. जैविक विविधता बचाउन र भू-संरक्षण गर्न सामुदायिक वनको संरक्षण तथा व्यवस्थापन गर्ने कार्यक्रमहरु ।
२. विपदका जोखिमहरु न्युनिकरण तथा अल्पिकरण गरी विपद जोखिम अनुकुलन कार्यक्रम ।
३. जलवायु अनुकुलित एवं उत्थानशील कृषि प्रणाली, स्वास्थ्य (Vector Born diseases) व्यवस्थापन, पूर्वाधार निर्माण (IEE & EIA), जैविक विविधता, जलश्रोत जस्ता क्षेत्रलाई टेवा पुग्ने कार्यक्रमहरु ।
- ४ . फोहरमैला व्यवस्थापनका कार्यक्रमहरु ।

ङ) सुशासन तथा संस्थागत विकास

१. स्थानीय तह संचालनका लागि आवश्यक पर्ने बन्न बाँकी कानुनहरु निर्माण र कार्यान्वयन ।
२. गाउँ पालिका पदाधिकारी र कर्मचारीहरु लाई स्थानीय सरकार संचालन गर्न सीप युक्त र क्षमतावान बनाउने कार्यक्रमहरु ।
३. मानव संशाधन विकास तथा मानव पुंजी निर्माणका कार्यक्रमहरु ।
४. उत्तरदायित्व, पारदर्शिता, जनसहभागिता, जवाफदेहिता र समावेशिता प्रवर्धन गर्ने कार्यक्रमहरु
- ५ . सार्वजनिक निजी साझेदारी कार्यक्रम मार्फत निजी क्षेत्रलाई विकास निर्माणका कार्यमा सहभागी गराउने कार्यक्रमहरु ।
- ६ . विकास साझेदार र गैह्र सरकारी संघ संस्थाहरु संग समन्वय र साझेदारी गरिने कार्यक्रमहरु ।

गण्डकी गाउँपालिकाले आगामी आ.व. २०७८/०७९ मा अवलम्बन गर्ने प्रमुख नीतिहरु:

क) आर्थिक विकास :

क.१ कृषि बिकास

- १ गाउँपालिका भित्र व्यावसायिक रुपमा खाद्यन्न बाली, नगदे बाली र मसला बाली उत्पादनमा जोड दिई खाद्य सुरक्षामा जोड दिइनेछ ।
- २ भौगोलिक बनावट, हावापानी, माटो सुहाउदो व्यावसायिक तरकारी उत्पादन मार्फत तरकारी ,फलफूल र फूल उत्पादनमा आत्मनिर्भर बनाई बजारीकरणमा जोड दिइनेछ ।
- ३ गण्डकी गाउँपालिका भित्र रहेका रैथाने बालीहरु जस्तै : घैया धान, चैते धान, मकै, कोदो, फापर, तिल, स्थानीय गोलभेंडा, लसुन आदिको उत्पादन संरक्षण,तथा प्रवर्द्धनमा जोड दिइनेछ ।
- ४ कृषि मेला ,प्रदर्शनी तथा कृषिसंग सम्बन्धित विभिन्न दिवसहरु मनाउन सुरु गरि उत्पादन र प्रविधि प्रसारमा जोड दिइनेछ ।
- ५ परम्परागत कृषि प्रणालीलाई उन्नत बनाउन कृषिको ,आधुनिकिकरण व्यावसायिकरण र वैज्ञानिकीकरणमा जोड दिइनेछ ।
- ६ गाउँपालिकाका सबै वडाहरुमा फलफूल ,तरकारी तथा वनस्पतिजन्य जडिबुटिहरुको नर्सरी स्थापना गरि कृषकहरुलाई सहज रुपमा विरुवा उपलब्ध गराउने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- ७ कृषकहरुलाई सहज रुपमा सिजन अनुसारका खाद्यन्न तथा तरकारीका बिउ उपलब्ध गराउन पालिका स्तरमा बिउ बैंकको स्थापना गर्न आवश्यक प्रक्रिया अघि बढाइनेछ ।
- ८ व्यावसायिक रुपमा सामूहिक तथा सहकारी खेति विस्तारको लागि वांभो वा खेर गएको जग्गामा खेति गर्न प्रोत्साहन गरिनेछ ।
- ९ रासायनिक मल तथा विषादि प्रयोगलाई निरुत्साहित गर्दै प्राङ्गारीक एवम् जैबिक मल र विषादि उत्पादन तथा प्रयोगमा जोड दिई आकस्मिक बाली संरक्षण गर्ने कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- १० कृषिलाई व्यावसायिक एवम् उत्पादनमूलक बनाउन विभिन्न क्षमता विकास तालिमहरुको व्यवस्था गरिनेछ ।
- ११ मौरी र च्याउ खेतिको सम्भाव्यता अध्ययन गरि व्यावसायिक उत्पादनमा जोड दिइनेछ ।
- १२ मौसमी तथा वेमौसमी तरकारी खेतिको लागि चाहिने आधारभूत पूर्वाधारहरु जस्तै: थोपा सिंचाई, स्प्रीडकल,र साना सिंचाई जस्ता प्रविधिहरुको विकास गरी उत्पादित तरकारीको बजारीकरणमा सहकारी संस्थाहरूसंग समन्वय गरिनेछ ।
- १३ व्यावसायिक कृषि उत्पादन तथा बजारीकरणका लागि सहूलियत कृषि कर्जा प्रवाह गर्न सहकारी, बैंक जस्ता वित्तिय संस्थाहरूसंग समन्वय गरि कृषि योगदानको लागि बजेट विनियोजनमा जोड दिइनेछ ।
- १४ कृषि क्वारेन्टाइन चोक पोस्ट स्थापना गर्न प्रदेश र संघ सरकार संग समन्वय गर्न पहल गरिनेछ ।
- १५ गाउँपालिका स्तरमा माटो परीक्षण प्रयोगशाला, जल तथा मौसम बिज्ञान संग सम्बन्धित मौसम मापन केन्द्र (Agro-meteorological Station) स्थापनाको लागि पहल गरिनेछ ।

१६ कृषि पर्यटनलाई प्राथमिकता दिदै नमुना कृषि गाउँ र बगैचा स्थापनाको नीति अबलम्बन गरिनेछ ।

१७ जलवायु परिवर्तनसंग अनुकूलन हुनेगरि कृषि उत्पादन तथा प्रवर्द्धनमा जोड दिइनेछ ।

१८ कोभिड -१९ बाट प्रभावित व्यावसायिक किसानहरुको एकिक तथ्याङ्क संकलन गरि व्यावसायिक पुनर्उत्थानमा आवश्यक सहयोग गरिनेछ ।

१९ घर बगैचा स्थापना तथा अर्गानिक उत्पादनलाई व्यवहारमा ल्याउन गाउँपालिका भित्रका सम्पूर्ण माध्यामिक विद्यालयहरुलाई कृषि कार्यक्रम संचालनमा उत्प्रेरित गरि आवश्यक सहजीकरण गरिनेछ ।

क.२. पशु पन्छी विकास

१. पशुपन्छीपालन, पशुपन्छी स्वास्थ्य, पशुपन्छी उत्पादन(दुध, मासु, अण्डा, उन) पशुपन्छी स्वास्थ्य प्रजनन, पशुपन्छी आहार र पशु कल्याण तथा संरक्षण सम्बन्धि ऐन, नियम र कानुनको व्यवस्था, कार्यान्वयन, अनुगमन, नियमनको लागि ५० हजार विनियोजन गरेको छ ।

२. रैथाने पशुपन्छी (खरी बाख्रा, कागे भेडा, लिमे भैसी, साकिनी, प्वाख उल्टे र घाटि खुइले लोकल कुखुरा, कालो सुंगुर, पहाडी गाई) संरक्षण तथा प्रवर्द्धन गरिनेछ ।

३. पशुपन्छीपालनलाई व्यावसायिकरण गरी दुध, अन्डा, मासु र उन उत्पादनको लागि व्यावसायिक भेडाबाख्रा, गाईभैसी, ब्रोइलर तथा लेयेर्स कुखुरा, बंगुर, माछापालनको आधुनिकीकरण गरि दुध, अन्डा, मासु र उनमा आत्मनिर्भरता तर्फ उन्मुख हुने नीति लिइनेछ ।

४. परेवा, बट्टाइ, खरायो, कालिज आदिको संरक्षण तथा प्रवर्द्धन गर्ने नीति अगाडी बढाइनेछ ।

५. दुध तथा दुधजन्य पदार्थ उत्पादन गर्ने कृषक, कृषि फर्म, सहकारी, समुहलाई सहकार्यमा दुध चिस्यान स्थापनाको लागि ६ लाख विनियोजन गरेको छ ।

६. स्वस्थ मासु उपभोक्ता सम्म पुर्याउने उद्देश्यले पशुपन्छी बधशाला तथा मासु बिक्रेता र फ्रेस हाउसहरुलाई सुदृढिकरणको लागि रु ५ लाख विनियोजन गरेको छ ।

७. लेयर्स पालक कृषक, समुह, फर्मले उत्पादन गरेको अन्डा भन्डारणको लागि एक अन्डा कोल्डस्टोर साझेदारीमा स्थापनाको लागि जोड दिइनेछ ।

८. पशुपन्छी उत्पादनको आधारमा आवश्यकता अनुसार हाट बजार स्थापना गरिनेछ ।

९. पशुपालनलाई लागत मूल्य कम गराउन विभिन्न किसिमका घाँसहरुको नर्सरी स्थापनामा जोड दिइनेछ साथै फरेज मिसन रु ३ लाख विनियोजन गरेको छ ।

१०. बर्षायामको घाँसलाई संरक्षण गरि हिउंदमा पशुपालनलाई व्यवस्थित र उत्पादनमुखी बनाउन हे, साइलेज, हेलेज जस्ता प्रविधिको विकासका लागि रु ७ लाख ५० हजार विनियोजन गरेको छ ।

११. पशुपन्छीलाई स्वस्थ, सन्तुलित आहारको लागि एक दाना उद्योग स्थापनाको लागि सार्वजनिक निजी साझेदारी मोडेल अपनाइनेछ ।

१२. पशुपन्छीको महामारीजन्य रोगहरुको नियन्त्रणको लागि गाईभैसी, भेडाबाख्रा, सुंगुर, बंगुर, लोकल कुखुरा, लेयर्स कुखुराको पूर्ण खोप कार्यक्रमको लागि रु ८ लाख विनियोजन गरेको छु ।
१३. पशुपन्छीको उपचारको लागि आवश्यक औषधि, सामग्रीहरु व्यवस्थापनको लागि प्रत्येक वडामा पुर्याउनको लागि रु १० लाख विनियोजन गरेको छु ।
१४. पशुजन्य रोगको अन्वेषण तथा अनुसन्धानको लागि गाँउपालिका स्तरिय भेटेरिनरी प्रयोगशालाको स्थापना गरिनेछ ।
१५. पशुपन्छीबाट मानिसमा सर्ने विभिन्न जुनोटिक रोगहरुको नियन्त्रणको लागि सचेतना कार्यक्रम गरिनेछ ।
१६. छाडाचौपया तथा सामुदायिक कुकुरको नियन्त्रणको लागि आवश्यक कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
१७. गाईभैसी बाख्राको उत्पादनमा बृद्धि तथा नश्ल सुधारको लागि ए.आइ. मिसनको लागि रु २ लाख विनियोजन गरेको छु ।
१९. पशुधनको संरक्षणको लागि पशुपंछि तथा माछा विमा कार्यक्रमको लागि रु २ लाख विनियोजन गरेको छु ।
- २० पशुपन्छीको परजीवी नियन्त्रणको लागि रु ५ लाख विनियोजन गरेको छु ।
- २२ कर्मचारीको क्षमता अभिवृद्धिको लागि रु १ लाख विनियोजन गरेको छु ।
- २३ बाख्राको साना व्यावसायिक कृषि उत्पादन केन्द्र(पकेट) विकास कार्यक्रम निरन्तरताको लागि रु ७ विनियोजन गरेको छु ।

२०. पशु अधिकारको लागि विभिन्न संघ/ संस्था संग समन्वय गरि आवश्यक कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
२१. गाउँपालिका भित्रका विभिन्न वनजंगलमा रहेका वन्यजन्तुको संरक्षण, उपचार र व्यवस्थापनमा आवश्यक सहयोग तथा समन्वय गरिनेछ ।
२२. कृषि उद्गमी तथा व्यवसायीलाई सहूलियत कर्जाको लागि वित्तीय संस्थासंग समन्वय गरि कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।

क.३ पर्यटन विकास

१. पर्यटन क्षेत्र विकास कार्यक्रम मार्फत भैरबी मन्दिर र मुन्थला मन्दिर निर्माण सम्पन्न गरिने छ ।
२. गाउँपालिकाका प्रमुख पर्यटन क्षेत्रहरू भैरबी, मुन्थला, महादेव थान, एसियाको ठुलो समी रुख, बटुककाल भैरब थान, दर्बुकोट, बेनी संगम लगायतका धरोहरहरू लाई संरक्षण, सम्बर्धन र प्रबर्धन गर्न पर्यटन गुरुयोजना र पर्यटन वृत्तचित्र निर्माण गरिने छ ।
३. साहसिक खेल मानिने प्याराग्लाइडिंगको सफल परीक्षण उडान भएका स्थानहरू भैरबी र थामडाँडा मा व्यावसायिक उडानका लागि आवश्यक व्यवस्था मिलाइने छ ।

क.४. श्रम तथा रोजगार प्रबर्धन

- १। गण्डकी गाउँपालिकाभित्र रहेका बेरोजगार व्यक्तिहरूको तथ्यांक संकलन तथा विश्लेषण र बेरोजगार व्यक्तिहरूको सूची अध्यावधिक गर्दै रोजगार बैंकको स्थापना गरि पूर्वाधार निर्माणका कार्यक्रमहरूमा श्रमिक आपूर्ति गरिनेछ ।
- २। संघ, प्रदेश र स्थानीय तहको लागत साझेदारीमा आधारित ब्यवसायिक तथा सिप बिकास तालिम संचालन गरिनेछ ।
- ३। बैदेशिक रोजगारीबाट फर्केका युवा तथा साना ब्यवसायीलाई सहूलियत ब्याज दरमा बिना धितो ऋण लगानी गर्न एक 'गण्डकी युवा तथा साना ब्यवसायी स्वरोजगार कोष' स्थापना गरिनेछ ।
- ४। कामका लागि पारिश्रमिकमा आधारित आयोजनाहरूमा निर्माण सामग्री खरिदका लागि साझेदारी गरी रोजगार कार्यक्रम सृजना गरिनेछ । श्रमिक सामाजिक सुरक्षाकोष स्थापना गरि श्रमिकहरूलाई सामाजिक सुरक्षामा आवद्ध गरि सो बापतको रकम गाउँपालिकाको तर्फ बाट व्यहोरिनेछ ।
- ५। गाउँपालिका स्तरीय योजनाहरूमा रोजगार सेवा केन्द्रमा सूचिकृत बेरोजगार श्रमिकहरूलाई परिचालन गर्न विनियोजित बजेटको २० % रकम छुट्टयाउने ब्यवस्था गरिनेछ ।

क.५. लघु उद्यम बिकास कार्यक्रम:

- १। गरिबी निवारणका लागि लघु उद्यम बिकास कार्यक्रम संचालन गरि नयाँ लघु उद्द्यमीहरू सृजना गरिनेछ ।
- २। उधमशिलाताको माध्यमबाट आय आर्जन तथा लघु उद्ध्यम, घरेलु तथा साना उद्योग बिकास गर्न एक उद्द्यम बिकास कोष स्थापना गरिनेछ ।
- ३। उद्दमीहरूलाई साझा रुपमा ब्यवसाय गर्नका लागि साझा सुबिधा केन्द्र स्थापना गर्न साझेदारी गरिनेछ ।
- ४। भइरहेका उद्दमीहरूको स्तरोन्नति गर्नका लागि पुनर्ताजगी तालिम संचालन गरि प्रबिधि हस्तान्तरण गरिनेछ ।

क. ६. उद्योग व्यवशाय :

१. स्थानीय स्तरमा उत्पादनहुने अन्न र फलफूलहरु बाट स्थानीय घरेलु मदिरा उत्पादन, ब्रान्डीग तथा बिक्री बितरण गर्न आवश्यक कानूनहरु तयार गरी गुणस्तरीय मदिरा उत्पादन उद्योग व्यवशाय प्रबर्द्धन मार्फत मदिरा उत्पादन उद्योग कार्यक्रम अगाडी बढाइनेछ ।
२. स्थानीय स्तरमा उपलब्ध हुने कच्चा पदार्थ उपयोग गरी साना तथा मझौला उद्योग निर्माण गरी सो को प्रबर्द्धनका लागि ब्रान्डीग र बजारीकरणका लागि सहजीकरण गरिने छ ।

ख) सामाजिक विकास

ख.१ शिक्षा, युवा तथा खेलकुद

१. संघीय सरकार सशर्त अनुदान तर्फ गण्डकी गाँउपालिकाको नमुना विद्यालय ज्ञानमार्ग माध्यमिक विद्यालयको भवन निर्माण कार्य अगाडी बढाइनेछ ।
२. प्रारम्भिक बालविकास केन्द्रलाई व्यवस्थित र नतिजामुलक बनाई यसको सान्दर्भिकता बढाइनेछ साथै यसलाई राष्ट्रिय मापदण्ड अनुरूपमा रुपान्तरण गर्न बालविकास सहजकर्ताको क्षमताविकास, प्रोत्साहन र सहजीकरण गरिनेछ ।
३. चालु आवबाट लागु भएको एकिकृत पाठ्यक्रमको कार्यान्वयन अवस्था अध्ययन ,अवलोकन गरी आवश्यक सुधार गरिनेछ र आगामि आ.व.मा कक्षा २ र ३ को नयाँ पाठ्यक्रमलाई प्रभावकारी एवं विद्यार्थी केन्द्रित बनाइनेछ ।
४. गण्डकी गाउँपालिकाको अति सिमान्कृत जाति अर्न्तगत चेपाङ जातिको शैक्षिक पहुँचलाई सुनिश्चित गर्न चेपाङ छात्रावास सहायता र चेपाङ भाषा सहायता कार्यक्रमहरुलाई यस वर्ष पनि निरन्तरता दिइनेछ ।
५. विद्यालयमा शैक्षिक गुणस्तर अभिवृद्धि र शैक्षिक पहुच सुनिश्चितताका लागि शिक्षा, युवा तथा खेलकुद शाखा र प्रत्येक सामुदायिक विद्यालयका प्र.अ. बीच कार्यसम्पादन मापदण्ड तय गरी कार्यसम्पादन करार गरिनेछ ।
६. विद्यालयमा निरन्तर शिक्षण सिकाइमा पाठ्यक्रम, बालकेन्द्रित सहजीकरण सामाग्री, शिक्षक निर्देशिका र अध्ययन सामाग्रीको प्रयोगका सम्बन्धमा अध्ययन गरी बालकेन्द्रित सिकाइलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
७. विद्यालयको आवश्यकता, औचित्यता, विद्यार्थी संख्या र शिक्षक संख्याको अनुपातका अधारमा शिक्षक दरबन्दी मिलानलाई अन्तिम रुप दिइनेछ । यसै अनुरूप आवश्यक विद्यालयमा निजी शिक्षकको व्यवस्थापन गरिनेछ ।

८.आधारभूत तह परीक्षालाई व्यवस्थित बनाउन परीक्षा अगावै प्रश्नपत्र निर्माण कार्यशाला संचालन गरी IEMIS बाट नतिजा प्रकाशन गरिनेछ ।

९.विद्यार्थीको सिकाइ उपलब्धी मापन गर्न सिकाइ उपलब्धि मापन परीक्षा संचालन गरिनेछ ।

१०. न्यून आर्थिक आय भएका विद्यार्थीलाई तीन वर्षे प्राविधिक शिक्षा अध्ययनको लागि गण्डकी छात्रवृत्तिलाई आगामी आ.व.मा पनि निरन्तरता दिइनेछ ।

११.विद्यालयमा व्यवस्थित लेखा प्रणाली कायम गरी आम्दानी र खर्चको वैज्ञानिक ढङ्गबाट लेखा राख्न मापदण्ड अनुरूपको लेखा सहजीकरण कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।

१२.स्थानीय स्तरको ज्ञान, सीप, मूल्य मान्यता, संस्कृति र प्रविधिको संरक्षण, प्रवर्द्धन र स्तरीकरण गर्न स्थानीय पाठ्यक्रम निर्माण गरिनेछ ।

१३.युवा खेलकुदको विकास, स्तरीकरण तथा प्रवर्द्धन गर्न खेलकुद प्रतियोगिता गाउँपालिका स्तरमा संचालन गरिनेछ ।

ख.२ स्वास्थ्य

- १। कोभिड १९ महामारीको तेस्रो तथा चौथो लहरको जोखिमलाई मध्यनजर गर्दै यस को रोकथाम तथा न्यूनीकरणका लागि आवश्यक स्रोत साधन,पूर्वाधार र दक्ष जनशक्तिको व्यवस्थापनमा जोड दिइनेछ ।
- २। कोभिड १९ को रोकथाम तथा व्यवस्थापनको लागि हाल सञ्चालनमा रहेको आइसोलेसन केन्द्र र कोभिड अस्थायी अस्पताललाई थप व्यवस्थित गरी कोभिड संक्रमितहरूलाई उपचार गरिनेछ साथै कोभिड १९ को सम्भावित जोखिममा परेका जनताहरूको टोलटोलमै गई RDT(Antigen) तथा PCR परिक्षणलाई निरन्तरता दिईनेछ ।
- ३। नेपाल सरकारको समन्वय र साझेदारीमा मकैसिङ प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्रलाई अस्पतालमा स्तर उन्नति गर्न विस्तृत परियोजना प्रतिवेदन तयार गरी अगाडी बढाइनेछ ।
- ४। संघीय सरकार विशेष अनुदान अन्तर्गत बालमृत्युदर तथा मातृमृत्युदर घटाउने आधारभूत स्वास्थ्य सेवा कार्यक्रमलाई स्वास्थ्य प्रयोगशाला विस्तार,स्वास्थ्य संस्थाहरूको सृदुढीकरण र स्वास्थ्यकर्मीहरूको क्षमता विकास र सचेतनामूलक कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- ५। गाँउपालिकाबाट हुने नियमित खोप सेवा तथा अन्य खोप सेवाको Logistic Management system लाई प्रभावकारी बनाउन र भ्याक्सिनको cold chain Maintain गरी भ्याक्सिनको गुणस्तरीयता कायम गर्न भ्याक्सिन सब सेन्टर(Cold Room)को स्थापना गरिनेछ।

- ६। विभिन्न सरुवा तथा नसर्ने रोगहरु जस्तै: मधुमेह, मुटु, कलेजो तथा मृगौला सम्बन्धी रोगहरु को पहिचान(diagnosis) गरी समयमै उपचार तथा व्यवस्थापन गर्न र मातृसुरक्षा कार्यक्रम अन्तर्गत Hb,Blood Grouping,PMTCT,VDRL,Urine RE जस्ता आधारभूत स्वास्थ्य चेक जाँच गरि समयमै जटिलताहरु पहिचान गरी मातृमृत्यु दरमा कमी ल्याउनको लागि स्वास्थ्य प्रयोगशाला विस्तार गर्ने नीति लिइनेछ र हाल सञ्चालनमा रहेको स्वास्थ्य प्रयोगशालाको थप व्यवस्थापनलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- ७। प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र,स्वास्थ्य चौकी तथा स्वास्थ्य ईकाइहरुबाट प्राप्त हुने उपचारात्मक सेवा,खोप सेवा,सुरक्षित मातृत्व सेवा,परिवार नियोजन तथा प्रजनन् स्वास्थ्य सेवा,पोषण लगायत अन्य आधारभूत स्वास्थ्य सेवाका लागि अत्यावश्यक औषधी,उपकरण तथा स्वास्थ्य सामाग्रीहरुको व्यवस्थापन गरिनेछ ।
- ८। स्वास्थ्य संस्थाहरुमै गर्भवति महिलाहरुमा देखिने स्वास्थ्य समस्या तथा जटिलताहरुको पहिचान गरी मातृमृत्युदर तथा शिशु मृत्युदर घटाउन गुणस्तरीय Portable USG मेसिन सहित ग्रामीण अल्ट्रासाउन्ड कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- ९। सुरक्षित मातृत्व र प्रजनन् स्वास्थ्य हक अधिकारको लागि थप स्वास्थ्य संस्थाहरुमा सुरक्षित गर्भपतन सेवा विस्तार गर्ने नीति लिइने छ ।
- १०। घरमा हुने प्रसुति(Home Delivery) शून्य बनाउने अभियानलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- ११। कुपोषणबाट हुन सक्ने मातृ तथा शिशु मृत्युदर कम गर्न सुत्केरी आमा र बच्चाको पौष्टिक आहारका लागि पोषणयुक्त सामाग्रीहरु सहितको “आमा कोसेली” कार्यक्रम लागु गरिनेछ ।
- १२। सुनौला १००० दिन भित्रका आमा तथा बच्चाहरुको पोषण प्रवर्द्धनमा टेवा पुर्याउने विभिन्न कार्यक्रमहरुलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- १३। शीघ्र कुपोषण तथा कडा कुपोषण न्युनिकरण सम्बन्धी सचेतना कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछ ।
- १४। खोप,सुरक्षित मातृत्व तथा प्रजनन् स्वास्थ्य पोषण जस्ता जनस्वास्थ्यसँग सम्बन्धित आधारभूत सेवा सुविधालाई प्रभावकारी बनाउन महिला स्वास्थ्य स्वयमसेविकाहरुलाई परिचालन गरिनेछ साथै महिला स्वास्थ्य स्वयम् सेविकाहरुलाई प्रोत्साहन स्वरुप यातायात भत्ता प्रदान गर्ने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- १५। नेपाल सरकार र प्रदेश सरकार सँगको साझेदारीमा शिशु बालबालिका किशोरकिशोरी अपाङ्गता भएका व्यक्ति गर्भवतिको पोषण स्थितिमा सुधार ल्याउन बहु-क्षेत्रीय पोषण कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- १६। गाउँपालिका भरिका जेष्ठ नागरीकहरुलाई घरदैलो मार्फत स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्ने नीति लिइनेछ ।
- १७। बर्थिङ सेन्टरबाट दिइने सेवालाई अझ प्रभावकारी बनाउन आवश्यक सामाग्रीहरुको व्यवस्था गरिनेछ साथै clinical update को लागि आवश्यक सिकाई सामाग्रीहरुको व्यवस्था गरिनेछ ।
- १८। स्वास्थ्य संस्थामा आउने सेवा ग्राहीहरुलाई स्वास्थ्य सचेतनामूलक जानकारी प्रदान गरी आफु र आफ्नो परिवारलाई स्वस्थ रहन र विभिन्न महामारीलाई न्युनिकरण गर्न सहयोगी श्रव्य दृश्य सामाग्रीहरुको व्यवस्था गरिनेछ ।
- १९। स्वास्थ्य बिमा कार्यक्रम,जटिल रोग सम्बन्धी घुम्ति शिविर सञ्चालन, ब्लड डोनेसन, आखाँ जाँच शिविर र स्वास्थ्य सम्बन्धी जनचेतनामूलक कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछ ।
- २०। सबै उमेर समूहका व्यक्तिका लागि स्वस्थ जीवन सुनिश्चित गर्दै समृद्ध जीवन प्रवर्द्धन गरिनेछ ।

- २१। स्वस्थकर जीवनयापनका लागि व्यवहार परिवर्तन सम्बन्धी विद्यालय स्वास्थ्य शिक्षा आमा समूह बैठक तथा विभिन्न जनचेतनामूलक कार्यक्रमहरू सञ्चालनलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- २२। स्वस्थ गण्डकी र निरोगी गण्डकीबासीको परिकल्पना पूरा गर्न प्राकृतिक चिकित्सा र योग अभ्यास लाई प्राथमिकता दिइनेछ साथै मनोसामाजिक परामर्श सम्बन्धी कार्यक्रम गैर सरकारी संस्था सँगको साझेदारीमा सञ्चालन गरिनेछ ।

ख. ३ महिला, बालबालिका तथा ज्येष्ठ नागरिक:

- १) ज्येष्ठ नागरिक , अपाङ्गता भएका व्यक्ति र अशक्तहरूको लागि सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम प्रचलित कानून बमोजिम कार्यान्वयन, संचालन र व्यवस्थापन गरिनेछ ।
- २) ज्येष्ठ नागरिक अपाङ्गता भएका व्यक्ति तथा असहायहरूको लगत अद्यावधिक, परिचयपत्र वितरण र सुविधाहरूको व्यवस्थापन र वितरण गरिनेछ ।
- ३) ज्येष्ठ नागरिक भेटघाट स्थल तथा ज्येष्ठ नागरिक क्लब गठन गरि ज्येष्ठ नागरिक कल्याणकारी कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- ४) अनाथ, असहाय ,अशक्त र मानसिक सन्तुलन गुमाएका व्यक्तिहरूको अद्यावधिक गरि उनीहरूको जीविकोपार्जनमा सहायता हुने नीति लिइनेछ ।
- ५) समावेशी नीति कार्यक्रम तथा बजेटको व्यवस्थापन र कार्यान्वयन गरि समावेशी अनुगमन र मुल्यांकन प्रणालीलाई अवलम्बन गर्ने नीति लिइनेछ ।
- ६) आर्थिक अवस्था न्यून भएका विपन्न दलित र सिमान्तकृत समुदायलाई लक्षित गरि क्षमता विकास र आयमूलक कार्यक्रम संचालन गर्नुका साथै कार्यक्रम पश्चात व्यवसाय संचालन गर्ने कार्यमा निरन्तर समन्वय गरिनेछ ।
- ७.) एकल महिलाहरूलाई सशक्तिकरण गर्न विभिन्न आयमूलक कार्यक्रम एवम् मनोपरामर्शका तालिमहरू संचालन गरिनेछ ।
- ८.) लैंगिक हिंसा पिडीत महिलाहरूको संरक्षण , सम्बर्द्धन र प्रवर्द्धनका लागि गाउँपालिका स्तरमा लैंगिक हिंसा कोष व्यवस्थापन कार्यविधि तयार गरि लैंगिक हिंसा कोष स्थापना र संचालन गरिनेछ ।
- ९) बालबालिकाको अधिकार सुनिश्चितताको लागि गाउँपालिका स्तरको बालअधिकार नीति तर्जुमा गरि बाल मैत्री स्थानीय शासन कार्यक्रम संचालन र प्रवर्द्धनमा जोड दिइनेछ ।
- १०) लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशिकरण परीक्षण मार्फत गाउँपालिकाको लै. स.सा .स मूलप्रवाहीकरणका लागि गाउँपालिकाको नीति निर्माण, संस्थागत विकास र सुशासन आदि क्षेत्रमा लै. स.सा .स.को संलग्नता सुनिश्चितता गरिने नीति लिइनेछ ।

११. कोभिड -१९ बाट प्रत्यक्ष र अप्रत्यक्ष रुपमा प्रभावित भइ रोजगार गुमाएका महिलाहरुका लागि आर्थिक पुनर्लाभ र समावेशिकरणका कार्यक्रमहरु संचालनमा ल्याइनेछ ।

१२. सामाजिक , सांस्कृतिक तथा धार्मिक कुसंस्कारहरु जस्तै: बाल विवाह, बहु विवाह, जातीय विभेदहरु, महिला हिंसा , चेलिबेटी बेचबिखन, लागुपदार्थ दुर्व्यसन, दाइजो प्रथा, घरेलु हिंसा आदि नियन्त्रणका लागि विशेष कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ ।

१३. महिला उद्यमशीलता विकास र विस्तारका लागि “महिला कोसेली” कार्यक्रम मार्फत शिप र प्रविधि हस्तान्तरण गरिनेछ ।

ख.४ सामाजिक सुरक्षा तथा पंजीकरण :

- १। सामाजिक सुरक्षा भत्ता प्राप्त गर्ने लाभग्राहीहरुको नामावली सुची अध्यावधिक कार्यक्रम राष्ट्रिय परिचय पत्र तथा पञ्जिकरण विभागको निर्देशन बमोजिम सबै वडाहरुमा प्रभावकारी ढंगबाट सन्चालन गरिनेछ ।
- २। ६० वर्ष माथिका, जीवनमा एक पटक पनि विवाह नगरेका, गण्डकी गाउँपालिका भित्र रहेका लैंगिक यौनिक अल्पसंख्यक र राज्यको सामाजिक सुरक्षा मापदण्ड भित्र नपरेका एकल पुरुषहरुलाई मासिक रु १५०० का दरले सामाजिक सुरक्षा (निर्वाह) भत्ता प्रदान गरिनेछ ।
- ३। सामाजिक सुरक्षा भत्ता बैकबाट वितरण गर्न सहजीकरण गरिनेछ ।
- ४। व्यक्तिगत घटना दर्ता समयमै गर्न अभियान सञ्चालन गरिनेछ ।

ग) पूर्वाधार विकास

१. गाँउपालिकाको मुख्य गौरवको योजनाको रुपमा गत आवबाट सुरुवात भएको आग्रीडांडा दलभञ्ज्याङ रानिश्चारा कौदी पौवा कुवापानी बतासेभञ्ज्याङ फुजेल सडकको कालोपत्रे गर्ने कार्य संघीय सरकारसंग समपुरक अनुदानमा साझेदारी गरी निरन्तरता दिईनेछ ।
२. संघीय सरकार, प्रदेश सरकार र जिल्ला समन्वय समितिको साभेदारीमा गण्डकी गाँउपालिका प्रशासकिय भवन र वडा कार्यालय भवन निर्माण योजना अगाडी बढाईनेछ ।
३. प्रदेश सरकारको समपुरक अनुदान र गाँउ पालिकाको साभेदारीमा मकैसिङ्ग - ऐनापहाड- दलभञ्ज्याङ्ग सडकको बाँकी खण्ड निर्माण सम्पन्न गरी मकैसिङ्ग र गाँउपालिका बीचको यातायात दुरी घटाईनेछ ।
४. प्रदेश सरकार सशर्त अनुदान तर्फको बजेटबाट शहरउन्मुख बस्तीहरुको फोहरमैला संकलन र व्यवस्थापन गर्न सिउरेनीटारमा ल्याण्डफिल साईट निर्माण गरिनेछ ।
५. एक वडा एक मुख्य सडक निर्माण कार्यलाई क्रमागत योजनाको रुपमा राखी सडकको स्तरोन्नतीमा वजेट विनियोजन गरिनेछ । साथै मुख्य मुख्य सडकहरु प्रदेश तथा संघीय सरकार संग समपुरक अनुदानमा सहकार्य गरी स्तरोन्नति गरिनेछ ।
६. गण्डकी गाउपालिका भित्रका सडक सन्जाललाई उचित प्रवर्द्धन गरी वर्षभरी नै सहज बनाइनेछ ।

७. गाउँपालिका अर्न्तगत निर्माण हुने पूर्वाधार विकासका योजना हरुको गुणस्तर सुनिश्चितता गर्नका निमित्त गाउँपालिकामा इन्जिनियरिङ ल्याव तथा लाइब्रेरीको स्थापना गरिनेछ ।
८. भौतिक पूर्वाधार तर्फको सडक योजना अर्न्तगत विनियोजन हुने बजेटको असी प्रतिशत बजेट प्रमुख सडकहरुको स्तरोन्नतिको लागि खर्च गरिनेछ ।
९. पूर्वाधार विकास गर्दा विपद जोखिम संवेदनशीलतालाई केन्द्र विन्दुमा राखी उत्थानशील डिजाइन तथा ईष्टीमेट गर्ने व्यवस्था मिलाइने छ ।
१०. भूमिगत पानीका स्रोतहरुको पहिचान गरी डिप वोरिङ तथा लिफ्टिङ योजनाहरु प्रदेश तथा संघीय सरकारसंग सहकार्य गरी कार्यन्वयन गरिनेछ । साथै त्रिशुली तथा वुढी गण्डकी नदीको पानीलाई लिफ्टिङ गरी सिंचाई गर्ने प्रवन्ध को निमित्त प्रदेश सरकार तथा संघीय सरकारसंग माग गरिनेछ ।
११. गाउँपालिकाको भवन निर्माण आचारसंहिता कार्यन्वयनमा ल्याइनेछ, जसका निमित्त आवश्यक गाउँपालिका यातायात गुरुयोजना तयार गरीनेछ ।
१२. गाउँपालिकाको शहरी विकासको निमित्त शहरी विकास बोर्ड गठन गरी कार्यन्वयनमा ल्याइनेछ ।
१३. भौतिक विकास निर्माणका कार्यहरुमा समावेश (अपाङ्गता मैत्रि, बाल मैत्रि तथा महिला मैत्रि) विकास लाई प्राथमिकता दिने नीति लिईनेछ ।
१४. पूर्वाधार निर्माणका कामको प्रकृति हेरेर रु.५,००,०००।० सम्मका आयोजनाहरुको हकमा हेवी उपकरणहरु प्रयोगमा रोक लगाई बेरोजगार श्रमिकलाई काममा खटाउने व्यवस्था गरिनेछ ।
१५. गाउँपालिका भित्रका मुख्य मुख्य सडकहरुको लगत कट्टा गर्ने कार्यको थालनी गरिनेछ ।
१६. गण्डकी गाउँपालिको सडक निर्माण कार्यमा थप नयाँ ट्रयाक खोल्ने कार्यलाई निरुत्साहित गर्दै स्तर उन्नतीमा प्राथमिकता दिइने छ ।
१७. आयोजनाहरुको कामको प्रकृति, गुणस्तरीय निर्माणको सुनिश्चितता, लागत सहभागिता तथा जन श्रमदान समेतलाई मध्यनजर गरी रु. दशलाख भन्दा माथीका आयोजनाहरु विधुतीय खरिद मार्फत सन्चालन गरिने छ ।
१८. ठूला प्रकृतिका आयोजनाहरु निर्माणमा कम्तिमा पचास प्रतिशत रकम संरचना निर्माणमा छुट्याइने व्यवस्था गरिनेछ ।
१९. गाउँपालिका भित्र विधुत विस्तार नभएका स्थानहरुको पहिचान गरी विधुत विस्तार कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ । साथै प्रदेश सरकार संगको साभेदारीमा काठको पोल विस्थापन अभियानलाई निरन्तरता दिईनेछ ।
२०. गण्डकी गाउँपालिका भित्रका खेतिजन्य जमिनहरुलाई बाढे महिना सिंचाई सुविधा उपलब्ध गराउन सतही सिंचाई प्रविधि, लिफ्टिङ प्रविधि, बोरीड प्रविधि र आकासे पानी संकलन गर्ने प्रविधिको लागि आवश्यक पूर्वाधार निर्माणमा विशेष लगानी गरिनेछ ।
२१. वातावरणमैत्री पूर्वाधार निर्माणमा जोड दिईनेछ । जसका निमित्त ठूला प्रकृतिका आयोजना निर्माणमा टेवा पर्खाल निर्माण गरिनेछ साथै निर्माणस्थलमा उत्खनित माटोलाई उचित व्यवस्थापन गरिनेछ । गाउँपालिका क्षेत्रभित्र रहेका संरचनाहरुको संरक्षणको लागि आवश्यक बाँध, स्पर आदी संरचनाहरुको निर्माण गरिनेछ ।

२२. पानीको मुहान संरक्षणलाई विशेष ध्यान दिँदै मुहान वरीपरि सडक खन्ने कार्यलाई निरुत्साहित गर्दै वृक्षरोपण कार्यलाई अघि बढाइनेछ । साथै मुहान संरक्षणको लागी पुनर्भरण (Recharge) पोखरी निर्माण गर्ने कार्यलाई प्राथमिकता दिईनेछ ।
२३. सार्वजनिक सडक, खानेपानी तथा अन्य योजनाहरूको मर्मत सम्भारको लागी मर्मत सम्भार कोष स्थापना गरी संचालनमा ल्याइने छ ।
२४. सम्बाधित बिपदको प्रकोपलाई मध्यनजर गरी ठूला प्रकृतिका खानेपानी वा अन्य योजनाहरूको प्रमुख संरचनाहरूको विमा (Insurence) गर्ने कार्यको थालनी गरिनेछ ।
२५. गाउँपालिका भित्र वैकल्पिक उर्जा सम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड, योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन तथा नियमनको थालनी गरिनेछ ।
२६. संघ सरकार र प्रदेश सरकारसंग साभेदारी गरी एक स्थानीय तह एक खेलकुद पूर्वाधार अवधारणामा निर्माण भएको संरचनाको स्तर उन्नती गरिने छ ।
२७. एक वडा एक खेलकुद मैदान को अवधारणामा निर्माण भएका संरचना हरुको स्तरोन्नती गरिनेछ ।

घ. वन, वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन

१. विपद व्यवस्थापनको लागी नीति, कानून, मापदण्ड र योजना अद्यावधिक गरी कार्यान्वयन, अनुगमन र नियमनमा जोड दिइनेछ ।
- (२) विपद सम्बन्धी पूर्व तयारी, सचेतना अभिवृद्धि र उद्धार तथा राहत समग्रीहरूको आवश्यक व्यवस्था गरिनेछ ।
- (३) विपद जोखिम क्षेत्रको नक्सांकन तथा बस्तीहरूको पहिचान गरी स्थानान्तरणको प्रक्रिया अघि बढाइनेछ ।
- (४) विपद व्यवस्थापनको लागी सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय समुदाय, सङ्घ, संस्था तथा निजी क्षेत्रसंग समन्वय र सहकार्य गरिनेछ ।
- (५) विपद व्यवस्थापन कोषमा आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरी स्रोत साधनको अधिकतम परिचालन गरिनेछ ।
- (६) विपद उत्थानशील विकासको लागी योजना र कार्यक्रम सञ्चालन पूर्व संक्षिप्त र प्रारम्भिक वातावरणीय अध्ययनमा जोड दिइनेछ ।
- (७) विपद पश्चातको पुनर्स्थापना र पुनर्निर्माणमा आवश्यक पहल गरिनेछ ।
- (८) गाउँपालिका क्षेत्रको विपद सम्बन्धी तथ्याङ्क अद्यावधिक गरिनेछ ।
- (९) समुदायमा आधारित विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ ।
- (१०) वातावरणीय जोखिम न्यूनिकरण गर्न वृक्षारोपण, फोहरमैला व्यवस्थापन र जैविक विविधताको संरक्षणमा जोड दिइनेछ ।
- (११) बनडढेलोले निम्त्याउने जोखिम सम्बन्धमा जनचेतना अभिवृद्धि गर्न कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- (१२) विकास निर्माणका कार्य गर्दा न्यून वातावरणीय क्षति हुनेगरी सञ्चालन गर्दै दिगो विकासमा जोड दिइनेछ ।

ड. सुशासन तथा संस्थागत विकास

ड १. नगर प्रहरी

(१) स्वीकृत दरबन्दी संरचना र नगर प्रहरी ऐन बमोजिम नगर प्रहरी व्यवस्थापन गरिनेछ । जसबाट विपद व्यवस्थापन, गाउँपालिकाको नीति, कानून, मापदण्ड तथा निर्णय कार्यान्वयन, सार्वजनिक सम्पत्तिको संरक्षण, न्यायिक समितिले गरेका मिलापत्र तथा निर्णयको कार्यान्वयन जस्ता विषयहरूमा सहयोग पुग्नेछ ।

ड २. सहकारी संस्था

- (१) सहकारी संस्थाहरूलाई प्रचलित कानून बमोजिम दर्ता, नियमन र सहजीकरण गरिनेछ ।
- (२) सहकारी सम्बन्धि स्थानीय तथ्याङ्क व्यवस्थापन, स्थानीय सहकारी संस्थाको क्षमता अभिवृद्धि, प्रवर्द्धन, परिचालन र विकासमा जोड दिइनेछ ।
- (३) सहकारी उत्पादनको बजार प्रवर्द्धनमा जोड दिइनेछ ।
- (४) सहकारी संस्थाहरूको सु-सञ्चालन र व्यवस्थापन गर्न अनुगमन र मूल्याङ्कनमा जोड दिइनेछ ।

ड ३. एफ.एम. सञ्चालन

(१) गाउँपालिका भित्र नै एक सय वाट सम्मको एफ.एम. रेडियो सञ्चालनको लागि निजी क्षेत्रलाई आवश्यक सहजीकरण गरिनेछ ।

ड ४. मानव संसाधन विकास

- (१) स्थानीय सेवालाई चुस्त दुरुस्त बनाउन स्वीकृत दरबन्दी संरचना बमोजिम रिक्त स्थानमा स्थायी पदपूर्तिको लागि प्रदेश लोक सेवा आयोगमा माग गरिनेछ ।
- (२) रिक्त प्राविधिक पदहरूमा स्थायी पदपूर्ति नभएसम्म आवश्यकताको आधारमा सेवा करारमा जनशक्ति व्यवस्थापन गरिनेछ ।
- (३) संगठन तथा व्यवस्थापन सर्वेक्षणको आधारमा संगठन संरचना तथा दरबन्दी निर्धारण र परिमार्जन गरिनेछ ।
- (४) कर्मचारीहरूको कार्यसम्पादनलाई प्रभावकारी र प्रतिफलयुक्त बनाउन गाउँपालिका र कर्मचारीहरूको बीचमा कार्यसम्पादन सम्भौता गरि कार्यविवरण दिइनेछ ।
- (५) कर्मचारीहरूको मनोबल उच्च बनाउन नतिजामूलक कार्यसम्पादन सूचकको आधारमा प्रोत्साहन भत्ताको व्यवस्था गरिनेछ । साथै कोभिड १९ महामारी रोकथाम, न्यूनीकरण र व्यवस्थापनमा अग्रपंतिमा खटिने स्वास्थ्यकर्मीहरूलाई नेपाल सरकारले तोकेको मापदण्ड अनुरूप जोखिम भत्ताको व्यवस्था मिलाईनेछ ।
- (६) नवप्रवर्द्धनमुखी राज्यको अवधारणालाई मूर्तरूप दिन सेवाग्राहीहरूलाई नयाँ तौरतरिकाबाट सेवा प्रवाह गर्ने र संगठनको कार्यप्रक्रियालाई नयाँ ढंगले तर्जुमा गर्ने नीति लिइनेछ ।
- (७) कर्मचारीहरूलाई आवश्यकताको आधारमा पेशागत सिप विकासको लागि तालिमको व्यवस्था गरिनेछ ।
- (८) गाउँपालिकाको सेवा प्रवाहमा सूचना तथा सञ्चार प्रविधिको भरपुर उपयोग गरिनेछ ।

ड ५. उपभोक्ता हकहित तथा स्थानीय बजार व्यवस्थापन

१. स्थानीय वस्तु तथा सेवाको गुणस्तर परीक्षण संयन्त्र निर्माण गरिनेछ ।
२. उपभोक्ताको हित र व्यापार प्रवर्द्धन दुवै पक्षलाई ध्यानमा राखी बजार अनुगमनमा जोड दिइनेछ ।
३. उपभोक्ता अधिकार र हक हित प्रवर्द्धनमा टेवा पुऱ्याउन “गण्डकी गाउँपालिका उपभोक्ता मञ्च” गठन गरिनेछ ।
४. स्थानीय वस्तु र सेवा व्यापारको मूल्य तथा गुणस्तरको अनुगमन र नियमन गरिनेछ ।
५. व्यापार तथा बजार प्रवर्द्धनमा निजी तथा गैर सरकारी क्षेत्रसँग सहकार्य र समन्वय गरिनेछ ।
६. स्थानीय वौद्धिक सम्पत्तिको संरक्षण, प्रवर्द्धन र अभिलेखाङ्कन गरिनेछ ।

ड ६. समन्वय र सहकार्य

- (१) छिमेकी गाउँपालिकाहरूसँग साझा सरोकारका विषयहरू जस्तै: विपद व्यवस्थापन, सिमा विवाद, दमकल व्यवस्थापन, स्थानीय राजश्व तथा कर संकलन, खानेपानी व्यवस्थापन जस्ता विषयहरूमा आवश्यक छलफल, समन्वय र सहकार्य गर्न संयुक्त समिति गठन गरिनेछ ।
- (२) गाउँपालिकाको विकास निर्माण र सेवा प्रवाहलाई तिव्रता दिन सङ्घ, प्रदेश, जिल्ला समन्वय समिति तथा छिमेकी स्थानीय तहहरूसँग आवश्यक समन्वय र सहकार्य गरिनेछ ।

छ मेलमिलाप र मध्यस्थताको व्यवस्थापन

- (१) स्थानीय मेलमिलाप र मध्यस्थताको लागि आवश्यक नीति तर्जुमा गरी प्रत्येक वडा कार्यालयहरूमा स्थानीय मेलमिलाप केन्द्र स्थापना गरी सहजकर्ताहरूलाई आवश्यक तालिमको व्यवस्था गरिनेछ ।
- (२) न्यायिक समितिमा कानूनी परामर्शदाताको नियुक्ति गरी न्याय निरूपणलाई चुस्त दुरुस्त बनाइनेछ ।

ड ७. भूमि व्यवस्थापन

- (१) गाउँपालिका क्षेत्र भित्र अतिक्रमित सार्वजनिक तथा सामुदायिक भूमिको पहिचान गरी त्यस्तो भूमिलाई संरक्षण गरिनेछ ।
- (२) प्रत्येक शहरोन्मुख बस्तीहरूमा खाली स्थान (Open Space) राखी बस्ती विस्तार गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- (३) सार्वजनिक जग्गाको नापजाँच, गाउँपालिकाको सिमा निर्धारण तथा लगत व्यवस्थापन गरिनेछ ।
- (४) भूमिको वर्गीकरण गरी लगत व्यवस्थापन गरिनेछ ।
- (५) अव्यवस्थित रूपमा जग्गाको खण्डीकरणलाई निरुत्साहित गरी चक्लाबन्दीमा जोड दिइनेछ ।

- (६) सार्वजनिक प्रयोजनका लागि जग्गा प्राप्त, मुआब्जा निर्धारण तथा वितरणमा समन्वय र सहजीकरण गरिनेछ ।
- (७) भूमिहिन दलित, भूमिहिन सुकुम्बासी र अव्यवस्थित बसोबासीहरूको जग्गा व्यवस्थापनमा आवश्यक प्रक्रिया अघि बढाइनेछ ।
- (८) नापी नक्सा तथा जग्गाको स्वामित्व निर्धारण कार्यमा समन्वय र सहजीकरण गरिनेछ ।

डः ८. स्थानीय अभिलेख व्यवस्थापन

- (१) जनसाङ्ख्यिक, प्राकृतिक, आर्थिक, सामाजिक, साँस्कृतिक, भौतिक पूर्वाधार, रोजगारीको अवस्था, प्रतिव्यक्ति आय, राजश्व तथा आयव्यय तथ्याङ्क संकलन र प्रशोधन गरी डिजिटल प्रोफाइललाई अद्यावधिक गरिनेछ ।
- (२) सार्वजनिक सम्पत्ति, सामुदायिक सम्पत्ति, भवन, सडक, पसल, व्यवसायको विवरण सहितको अद्यावधिक अभिलेख राखिनेछ ।
- (३) गाउँपालिकामा सम्पन्न भएका तथा चालु योजनाको विवरण र त्यस्तो योजनाको सम्पत्तिको अद्यावधिक अभिलेख राखिनेछ ।
- (४) स्थानीय अभिलेख व्यवस्थापनमा सूचना प्रविधिको भरपुर उपयोग गरिनेछ ।

डः ९. राजश्व नीतिहरू :

१. करको दर समसामयिक बनाई करको दायरा विस्तार गरिनेछ ।
२. कर लगाउँदा वातावरणीय तथा पर्यावरणीय संरक्षण तर्फ उचित ध्यान दिईनेछ ।
३. संभाव्य करको क्षेत्र पहिचान गरी कर संकलनको लागी आवश्यक भौतिक पूर्वाधारको विकासमा जोड दिईनेछ ।
४. स्थानीय वासिन्दामा "कर : हाम्रै रहर" भन्ने भावनाको जागृत गराई तदनुरूप सबै क्षेत्रमा सेवा सुविधाहरू समानरूपमा उपलब्ध गराउने तर्फ विशेष पहल गरिनेछ ।
५. आन्तरिक आय उठेको आधारमा रकम विनियोजन गरी जुन क्षेत्रमा रकम प्राप्त भएको छ सोहि आधारमा सोहि क्षेत्रको विकासमा प्राथमिकता दिईनेछ ।
६. राजश्वको पहिचान र संभाव्यता अध्ययनका लागि स्थानीय राजश्व परामर्श समितिलाई बढि क्रियाशिल गराईने नीति लिईनेछ ।
७. राजश्व संकलनका सन्दर्भमा आवश्यकता अनुसार स्थानीय प्रशासन, सुरक्षा निकाय तथा विषयगत कार्यालयहरू समेतको सहयोग लिईने नीति अबलम्बन गरिनेछ ।
८. राजश्व संकलनलाई मितव्ययी एवं प्रगतिशील बनाईनेछ ।

सम्मानित सभा सदस्य ज्युहरु,

विकास, सेवा प्रवाह र नियमन राज्यको आधारभुत जिम्मेवारी हो भने सन्तुलित समावेशी, सहभागितामुलक र सर्वाङ्गीण विकास सुनिश्चिता नागरिको अधिकार हो । साथै प्रभावकारी विकासको लागि सबैको सार्थक, सकारात्मक र सृजनशील भुमिका आवश्यक हुन्छ । अगामी आर्थिक वर्ष २०७८।०७९ का लागी तर्जुमा

गरीएका नीति तथा कार्यक्रमहरुको कार्यान्वयनवाट यस गाँउपालिकाको सर्वाङ्गीण विकासमा महत्वपुर्ण योगदान पुग्नुका साथै गण्डकीवासी नागरिकहरुको सुख र समृद्धीको उत्कट ईच्छा र चाहानामा टेवा पुग्ने अपेक्षा लिएको छु । सबै नीति तथा कार्यक्रमको सफल कार्यान्वयनमा जनप्रतिनिधी, राजनैतिक दलहरु, नागरिक समाज, बुद्धिजीवी, सहकारी संस्थाहरु, विकास साभेदार, राष्ट्रसेवक कर्मचारी र सञ्चारमाध्यम लगायत सम्पूर्ण गण्डकीवासी नागरिकहरुको साथ र सहयोग रहनेछ भन्ने विश्वास लिएको छु ।

धन्यवाद !

श्री होम बहादुर राना मगर

अध्यक्ष

गण्डकी गाँउपालिका भुम्लीचोक, गोरखा